

Lagrådsremiss

Utvidgad målgrupp för samhällsorientering

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 1 november 2012

Hillevi Engström

Anette Bergene
(Arbetsmarknadsdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås en ny lag om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare. Enligt den ska kommunerna vara skyldiga att erbjuda samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare som inte omfattas av målgruppen i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Lagen föreslås omfatta främst nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd eller uppehållskort som anhörig med anknytning till en person som har rätt att vistas i Sverige. För att omfattas ska den nyanlände vidare ha fyllt 18 men inte 65 år och vara folkbokförd i kommunen. De nyanlända som är medborgare i ett EES-land eller Schweiz eller som går i gymnasieskolan ska dock inte omfattas. Samhällsorienteringen ska enligt förslaget påbörjas så snart som möjligt efter folkbokföring och kommunernas skyldighet att erbjuda samhällsorientering upphöra tre år efter det att den nyanlände för första gången folkbokfördes i en kommun. Det föreslås att kommunerna aktivt ska verka för att nyanlända som har rätt till samhällsorientering deltar i verksamheten.

I lagrådsremissen finns en följdändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter som innebär att det ska vara möjligt för kommunerna att samverka med varandra om samhällsorientering även när det gäller samhällsorientering för den utvidgade målgruppen.

Lagrådsremissen innehåller även ett förslag till ändring i lagen (2010:538) om prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare som innebär att beteckningen på betygskravet för att få sfi-bonus anpassas så att den överensstämmer med betygsbeteckningen i skollagen (2010:800).

Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 maj 2013.

Innehållsförteckning

1	Beslut	4
2	Lagtext	5
2.1	Förslag till lag om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare	5
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter	7
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2010:538) om prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare	8
3	Ärendet och dess beredning	10
4	Målgruppen för samhällsorientering utvidgas.....	10
4.1	Bakgrund	10
4.2	Målgruppen behöver utvidgas	11
4.3	Samhällsorientering för den utvidgade målgruppen regleras i en ny lag	12
4.4	Lagens förhållande till etableringslagen	13
4.5	Målgruppens omfattning	13
4.6	Samhällsorienteringens start och varaktighet	20
4.7	Rekrytering av deltagare	22
4.8	Normgivningsbemyndigande	24
4.9	Uppföljning av verksamheten	25
4.10	Följdändring i lagen om vissa kommunala befogenheter	27
5	Beteckningen på betygskravet för sfi-bonus	28
5.1	Bakgrund	28
5.2	Ny beteckning på betygskravet för sfi-bonus	29
6	Ikraftträdande	30
7	Konsekvenser	31
7.1	Konsekvenser för individer	31
7.2	Konsekvenser för kommunerna	32
7.3	Ekonomiska konsekvenser	32
7.4	Konsekvenser för jämställdheten	34
7.5	Konsekvenser för barn	34
7.6	Övriga konsekvenser	34
7.7	Beteckningen på betygskravet för sfi-bonus	34
8	Författningskommentar	35
8.1	Förslaget till lag om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare	35
8.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter	37
8.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:538) om prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare	38

Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Utökad målgrupp för samhällsorientering (Ds 2012:24).....	39
Bilaga 2	Promemorians lagförslag	40
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanser.....	44

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare,
2. lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter,
3. lag om ändring i lagen (2010:538) om prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om kommuners ansvar att erbjuda samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare.

Lagen gäller inte nyanlända som omfattas av lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Det finns särskilda bestämmelser i den lagen om en kommuns skyldighet att erbjuda samhällsorientering för dessa personer.

2 § Lagen gäller för nyanlända invandrare som har fyllt 18 men inte 65 år, är folkbokförda i en kommun och har beviljats

1. uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 § första stycket utlänningslagen (2005:716),

2. uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 a § första stycket 1–3, andra eller tredje stycket utlänningslagen,

3. uppehållskort efter ansökan enligt 3 a kap. 10 § andra stycket utlänningslagen,

4. uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 a § första stycket 2 utlänningslagen, eller

5. uppehållstillstånd som familjemedlem eller anhörig enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 5 kap. 23 § andra, tredje eller femte stycket utlänningslagen.

Lagen gäller dock inte nyanlända som går i gymnasieskola eller är medborgare i ett land som är anslutet till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz.

3 § Varje kommun ska erbjuda samhällsorientering till nyanlända invandrare som omfattas av denna lag.

4 § Samhällsorienteringen ska påbörjas så snart som möjligt efter det att den nyanlände har folkbokförts i kommunen. Kommunens skyldighet att erbjuda samhällsorientering upphör tre år efter det att den nyanlände för första gången folkbokfördes i en kommun.

5 § Kommunen ska aktivt verka för att nå de nyanlända i kommunen som har rätt till samhällsorientering och motivera dem att delta i samhällsorienteringen.

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om samhällsorienteringens innehåll och omfattning.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2013 och tillämpas på nyanlända invandrare som folkbokförs för första gången i en kommun efter utgången av april 2013.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 7 § lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

7 §¹

En kommun får ingå avtal med en annan kommun om att uppgifter som kommunen har enligt 5 § lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska utföras av den andra kommunen.

En kommun får ingå avtal med en annan kommun om att uppgifter som kommunen har enligt 5 § lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare *eller lagen (2013:XX) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare* ska utföras av den andra kommunen.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2013.

¹ Senaste lydelse 2012:417.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:538) om prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare

Häri genom föreskrivs att 2–4 och 7 §§ lagen (2010:538) om prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §²

Sfi-bonus lämnas till en nyanländ som inom den tidsperiod som anges i 3 § har deltagit i utbildning i svenska för invandrare och uppnått *minst betyget Godkänt* enligt något av följande alternativ:

- kurs B på studieväg 1,
- kurs C på studieväg 2, eller
- kurs D på studieväg 3.

Sfi-bonus lämnas till en nyanländ som inom den tidsperiod som anges i 3 § har deltagit i utbildning i svenska för invandrare och uppnått *betyg för godkänt resultat* enligt något av följande alternativ:

- kurs B på studieväg 1,
- kurs C på studieväg 2, eller
- kurs D på studieväg 3.

3 §

För att sfi-bonus ska lämnas måste *minst betyget Godkänt* ha uppnåtts inom tolv månader från det att utbildningen startade, dock senast inom femton månader från den dag då den nyanlände första gången folkbokfördes i en kommun.

För att sfi-bonus ska lämnas måste *betyg för godkänt resultat* ha uppnåtts inom tolv månader från det att utbildningen startade, dock senast inom femton månader från den dag då den nyanlände första gången folkbokfördes i en kommun.

4 §³

Sfi-bonus lämnas med

1. en halv bonus för den som har uppnått *minst betyget Godkänt* i utbildning i svenska för invandrare på kurs B på studieväg 1,
2. två tredjedels bonus för den som har uppnått *minst betyget Godkänt* i utbildning i svenska för invandrare på kurs C på studieväg 2, och
3. en hel bonus för den som har uppnått *minst betyget Godkänt* i

Sfi-bonus lämnas med

1. en halv bonus för den som har uppnått *betyg för godkänt resultat* i utbildning i svenska för invandrare på kurs B på studieväg 1,
2. två tredjedels bonus för den som har uppnått *betyg för godkänt resultat* i utbildning i svenska för invandrare på kurs C på studieväg 2, och
3. en hel bonus för den som har uppnått *betyg för godkänt resultat* i

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2010:878.

² Senaste lydelse 2010:878.

³ Senaste lydelse 2010:878.

utbildning i svenska för invandrare utbildning i svenska för invandrare
på kurs D på studieväg 3. på kurs D på studieväg 3.

Sfi-bonus lämnas med högst en hel bonus. För en nyanländ som får sfi-
bonus enligt första stycket ska redan utbetald sfi-bonus räknas av.

7 §

Ansökan om sfi-bonus görs
skriftligen av den nyanlände hos
den kommun där han eller hon är
folkbokförd. Ansökan ska ha
kommit in till kommunen inom tre
månader från den dag då den
nyanlände uppnådde *minst betyget*
Godkänt enligt något av
alternativen i 2 §.

Ansökan om sfi-bonus görs
skriftligen av den nyanlände hos
den kommun där han eller hon är
folkbokförd. Ansökan ska ha
kommit in till kommunen inom tre
månader från den dag då den
nyanlände uppnådde *betyg för*
godkänt resultat enligt något av
alternativen i 2 §.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2013.

3 Ärendet och dess beredning

Inom Arbetsmarknadsdepartementet har promemorian Utökad målgrupp för samhällsorientering (Ds 2012:24) utarbetats. En sammanfattning av promemorians förslag finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*.

Promemorian har skickats ut på remiss. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena och en remissammanställning finns tillgängliga i Arbetsmarknadsdepartementet (dnr A2012/1975/IU).

4 Målgruppen för samhällsorientering utvidgas

4.1 Bakgrund

Offentligt arrangerad samhällsinformation erbjöds tidigare nyanlända invandrare i form av samhälls- och arbetslivsorientering inom ramen för svenskundervisning för invandrare, numera utbildning i svenska för invandrare (sfi). I mitten av 2000-talet ändrades sfi till att vara en renodlad språkutbildning. Det ansågs lämpligare att samhällsinformationen gavs i ett tidigare skede och på modersmålet.

I dag finns en skyldighet för varje kommun att erbjuda nyanlända invandrare samhällsorientering enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare (etableringslagen). Etableringslagen trädde i kraft den 1 december 2010 och ger vissa nyanlända invandrare rätt till etableringsinsatser. Etableringsinsatserna syftar till att påskynda och underlätta etableringen i arbets- och samhällslivet och består bl.a. av samhällsorientering. För att ha rätt till etableringsinsatser, ska den nyanlända invandraren ha fyllt 18 år om han eller hon saknar föräldrar i Sverige, annars 20 men inte 65 år. Vidare ska den nyanlända invandraren ha beviljats uppehållstillstånd som skyddsbehövande eller på grund av Sveriges internationella åtaganden, synnerligen ömmande omständigheter eller hinder mot verkställighet i vissa fall eller med stöd av bestämmelserna om tillfälligt skydd eller tribunalvittnen (skyddsbehövande m.fl.). En ytterligare förutsättning för att omfattas av etableringslagen är att uppehållstillståndet kan ligga till grund för folkbokföring. Av folkbokföringslagen (1991:481) framgår att det som huvudregel innebär att uppehållstillstånd måste ha beviljats för minst ett år. Etableringslagen omfattar även anhöriga till skyddsbehövande m.fl. som ansökt om uppehållstillstånd på grund av anknytning inom två år från det att den person som de är anhöriga till togs emot i en kommun.

Innehållet och omfattningen av samhällsorienteringen som erbjuds inom ramen för etableringslagen regleras i förordningen (2010:1138) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare. Av förordningen framgår att syftet med samhällsorienteringen är att underlätta de nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet.

Den 19 maj 2010 lämnade Utredningen om samhällsorientering för nyanlända invandrare betänkandet Sverige för nyanlända utanför flyktingmottagandet (SOU 2010:37). I betänkandet föreslogs en ny lag om samhällsorientering för nyanlända invandrare. Enligt lagen skulle kommunerna åläggas att erbjuda samhällsorientering till alla nyanlända invandrare som är folkbokförda, har fyllt 18 år och inte går i gymnasieskola eller har tillfälligt uppehållstillstånd för studier.

4.2 Målgruppen behöver utvidgas

Regeringens bedömning: Målgruppen för samhällsorientering behöver utvidgas.

Promemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans är kritisk till bedömningen att det finns ett behov av att utvidga målgruppen för samhällsorientering. Däremot har många remissinstanser synpunkter på målgruppens omfattning, vilket framgår nedan i avsnitt 4.5.

Skälen för regeringens bedömning: Nyanlända invandrare som omfattas av etableringslagen, bl.a. flyktingar och andra skyddsbehövande, saknar ofta sociala nätverk i Sverige och kommer ofta från utsatta förhållanden. För att snabbt kunna etablera sig i samhälls- och arbetslivet har de behov av samhällsorientering och andra etableringsinsatser, något som de erbjuds inom ramen för etableringslagen. De nyanlända invandrare som omfattas av etableringslagen utgör emellertid endast en liten del av det totala antalet personer som årligen invandrar till Sverige. Detta innebär att det stora flertalet nyanlända invandrare inte erbjuds offentligt arrangerad samhällsinformation som är reglerad. För många av de nyanlända är detta inte något problem. För andra grupper, som exempelvis anhöriginvandrare som saknar sociala nätverk, kan samhällsorientering bidra med viktig kunskap om den enskildes rättigheter och skyldigheter, om hur samhället är organiserat och om det praktiska vardagslivet. För dessa nyanlända invandrare skulle samhällsorientering vara en viktig insats för att uppnå nödvändiga förutsättningar för att kunna bli delaktiga i samhället och etablera sig på arbetsmarknaden.

Att samhällsorientering i dag endast erbjuds inom ramen för etableringslagen innebär alltså att många nyanlända invandrare får otillräcklig eller ingen information alls om det svenska samhället, trots att de har stort behov av sådan. Regeringen bedömer att det finns ett behov av att erbjuda fler nyanlända invandrare samhällsorientering. Remissutfallet bekräftar att denna bedömning är riktig. Målgruppen för samhällsorientering bör därför utvidgas.

4.3 Samhällsorientering för den utvidgade målgruppen regleras i en ny lag

Regeringens förslag: En ny lag om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare införs.

Promemorians förslag: Överensstämmer i sak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Arbetsförmedlingen* tillstyrker förslaget. *Sveriges Kommuner och Landsting* (SKL) och *Botkyrka kommun* förespråkar att en lag reglerar samhällsorientering för samtliga målgrupper.

Skälen för regeringens förslag: En utökning av målgruppen för samhällsorientering innebär ökade skyldigheter för kommunerna. Bestämmelser som innebär skyldigheter för kommunerna kräver lagstöd. I dag regleras kommunernas skyldighet att erbjuda samhällsorientering i etableringslagen. Ett alternativ skulle därför kunna vara att även för den föreslagna utökade målgruppen reglera samhällsorienteringen i etableringslagen. Detta framstår emellertid inte som ett lämpligt alternativ, eftersom de personer som ingår i den föreslagna utökade målgruppen inte kommer att ha rätt till den etableringsplan som regleras i etableringslagen.

I promemorian föreslås att samhällsorienteringen för den utvidgade målgruppen regleras i en särskild lag. *SKL* anser att det bör övervägas att samla samtliga målgrupper i den nya lagen om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare. *SKL* pekar på att inte heller sfi regleras i etableringslagen, trots att utbildningen är en viktig del av etableringsinsatserna, och anför att en fördel med att samla regelverket för samhällsorientering i samma lagstiftning är att det bidrar till tydliga signaler till deltagare och samverkande aktörer om att den avser samma insats och ska ges med samma prioritet. *Botkyrka kommun* bedömer att det innebär merarbete i kommunen att hantera två lagar i stället för en i myndighetsutövningen när det gäller samhällsorientering. Regeringen konstaterar att ett alternativ till promemorians förslag är, som *SKL* anför, att bryta ut reglerna om samhällsorientering från etableringslagen och i en ny gemensam lag reglera samhällsorientering för samtliga nyanlända som ska erbjudas sådan. Regeringen anser dock att det är en nackdel att bryta ut reglerna om samhällsorientering från etableringslagen, eftersom samtliga etableringsinsatser som ska erbjudas för den målgruppen som avses i etableringslagen bör regleras där. Regleringen av sfi är inte jämförbar då sfi är en egen skolform som ingår i skolväsendet och som sedan länge regleras i skollagen (2010:800) och dess föregångare. Regeringen bedömer inte heller att alternativet med två lagar som reglerar samhällsorientering innebär ett sådant merarbete i kommunen att det utgör ett avgörande skäl mot att ha en särskild lag om samhällsorientering för den utvidgade målgruppen. Regeringen kommer dock att överväga att låta samhällsorienteringens innehåll, omfattning och genomförande för både målgruppen i etableringslagen och lagen om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare regleras i samma förordning. Vid en sammantagen bedömning anser regeringen att det

mest lämpliga alternativet är att reglera samhällsorienteringen för den föreslagna utökade målgruppen i en särskild lag.

4.4 Lagens förhållande till etableringslagen

Regeringens förslag: Kommunens skyldighet att erbjuda samhällsorientering enligt den föreslagna lagen ska inte gälla nyanlända invandrare som omfattas av etableringslagen. Det införs en upplysning i lagen om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare om att det finns särskilda bestämmelser i etableringslagen om en kommuns skyldighet att erbjuda samhällsorientering för dessa personer.

Promemorians förslag: Överensstämmer i sak med regeringens förslag. Promemorian innehåller dock inget förslag på en upplysningsbestämmelse om en kommuns skyldighet att erbjuda samhällsorientering enligt etableringslagen.

Remissinstanserna: *Länsstyrelserna i Västra Götalands och Västerbottens län* tillstyrker förslaget. *Migrationsverket* föreslår ett tillägg i lagen för att göra förhållandet mellan lagen och etableringslagen tydligare.

Skälen för regeringens förslag: Vissa nyanlända invandrare kommer att omfattas både av etableringslagen och den nu föreslagna lagen. Det finns inte skäl för att en nyanländ invandrare som omfattas av etableringslagen, enligt vilken samhällsorientering ska vara en del av etableringsplanen för en nyanländ, även ska ha rätt till samhällsorientering enligt den nu föreslagna lagen. Regeringen anser att denna därför bör innehålla en bestämmelse som klargör förhållandet till etableringslagen. *Migrationsverket* anför att lagtexten kan ge intryck av att kommunen inte har något samhällsorienteringsansvar för personer som omfattas av etableringslagen. För att göra förhållandet mellan de båda lagarna tydligare, föreslår verket att ett nytt stycke eventuellt bör läggas till i paragrafen, av vilket framgår att det i fråga om ansvaret för samhällsorientering för den som omfattas av etableringslagen, finns särskilda bestämmelser i den lagen. Regeringen anser att det i förtydligande syfte är lämpligt att lägga till en sådan upplysning i paragrafen. Därigenom blir det klart att den föreslagna lagen om samhällsorientering inte reglerar all samhällsorientering som ska erbjudas nyanlända.

4.5 Målgruppens omfattning

Regeringens förslag: De nyanlända invandrare som ska omfattas av kommunens skyldighet att erbjuda samhällsorientering är främst nyanlända invandrare som har beviljats uppehållstillstånd eller uppehållskort som familjemedlem eller anhörig med anknytning till en person som har rätt att vistas i Sverige. För att omfattas av

kommunens skyldighet ska den nyanlända invandraren vidare ha fyllt 18 men inte 65 år och vara folkbokförd i kommunen.

Kommunens skyldighet ska inte omfatta nyanlända invandrare som går i gymnasieskola eller är medborgare i ett land som är anslutet till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ett stort antal remissinstanser yttrar sig över förslaget och är positivt inställda till att målgruppen för samhällsorientering utökas till att omfatta fler nyanlända invandrare. *Stockholms kommun, Motala kommun, Växjö kommun* och *Landskrona kommun* tillstyrker den föreslagna utökningen av målgruppen.

Många av remissinstanserna är i olika avseenden kritiska till målgruppens avgränsning och anser att den är för snäv. *Göteborgs kommun* tillstyrker förslaget om målgrupp med undantag för att man anser att personer över 65 år ska inkluderas. *Länsstyrelsen i Stockholms län* är kritisk till att arbetskraftsinvandrare, EES-medborgare och personer över 65 år inte ingår i målgruppen, men tillstyrker att övriga grupper undantas från samhällsorientering. *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* anser att arbetskraftsinvandrare och personer över 65 år bör ingå i målgruppen, men tillstyrker att EES-medborgare, gästforskare och gäststudenter, deras anhöriga och personer med korta uppehållstillstånd som inte leder till folkbokföring undantas från samhällsorientering. *Botkyrka kommun* tillstyrker att ungdomar som inte läser på gymnasiet ska erbjudas samhällsorientering, men anser att det ska gälla redan från 16 års ålder. I övrigt kan remissvaren sammanfattas enligt följande. De remissinstanser som argumenterar för att även gymnasieelever ska inkluderas i målgruppen är *Länsstyrelserna i Kronobergs län* och *Västra Götalands län* och *Sollentuna kommun*. De som argumenterar för att även personer över 65 år ska tillhöra målgruppen är *Migrationsverket, Länsstyrelserna i Kronobergs län, Skåne län, Stockholms län, Västra Götalands län* och *Västerbottens län, Alvesta kommun, Botkyrka kommun, Göteborgs kommun, Sollentuna kommun, Vännäs kommun, Örnsköldsviks kommun, SKL* och *Sveriges akademikers centralorganisation (Saco)*. De som anser att arbetskraftsinvandrare ska ingå i målgruppen är *Migrationsverket, Länsstyrelserna i Kronobergs län, Stockholms län* och *Västra Götalands län, Alvesta kommun, Botkyrka kommun, Sollentuna kommun, Vännäs kommun, Örnsköldsviks kommun* och *SKL*. De som argumenterar för att medborgare i EES-länderna och Schweiz ska tillhöra målgruppen är *Länsstyrelserna i Kronobergs län* och *Stockholms län, Örnsköldsviks kommun* och *Saco-förbundet Naturvetarna*. De som uppger att gäststuderande och gästforskare ska ingå är *Sollentuna kommun* och *Saco-förbundet Naturvetarna*.

Några remissinstanser är mycket kritiska till målgruppens avgränsning. *Diskrimineringsombudsmannen (DO)* anser att nyanlända som är medborgare i ett EES-land eller Schweiz, arbetskraftsinvandrare, personer över 65 år och gymnasieelever också ska erbjudas samhällsorientering, liksom familjemedlemmar som är tredjelandsmedborgare och har anknytning till gäststuderande och

gästforskare. Enligt DO är det viktigt att den information som ingår i samhällsorientering erbjuds alla nyanlända enligt likabehandlingsprincipen och att inga undantag görs utifrån premisser såsom ålder eller nationalitet. *Stockholms universitet* förespråkar en vidare målgrupp och anser att motiveringen för förslaget i promemorian ger uttryck för en tämligen snäv förståelse av samhällsorientering genom att etableringen på arbetsmarknaden definieras som ett överordnat mål samtidigt som integrationsprocessen reduceras till ett sysselsättningsproblem. Universitetet anser att utökandet av målgruppen för samhällsorientering bör ses i ett vidare perspektiv som också beaktar ett rättighetsperspektiv som garanterar likvärdiga villkor i arbetslivet och samhället. *Landsorganisationen i Sverige* (LO) anför liknande argument och anser att samhällsorientering ska erbjudas alla nyanlända som antingen är folkbokförda i Sverige eller har ett uppehållstillstånd under minst ett år.

Arbetsförmedlingen och *Alvesta kommun* uppmärksammar problemet med att nyanlända som bor på ett anläggningsboende och inväntar kommunplacering i mindre utsträckning än andra nyanlända erbjuds samhällsorientering.

Skälen för regeringens förslag

Utgångspunkten för utvidgning av målgruppen för samhällsorientering

Personer som invandrar till Sverige kommer hit av olika anledningar. De kommer från olika länder och har olika förutsättningar att etablera sig i samhälls- och arbetslivet. Promemorian förslår att vissa nyanlända invandrare ska ingå i den utvidgade målgruppen som ska erbjudas samhällsorientering. Regeringen har förståelse för synsättet att alla nyanlända skulle kunna ha nytta av att genomgå samhällsorientering. Samtidigt är det regeringens uppfattning att samhällsorientering i första hand bör erbjudas de nyanlända invandrare som har för avsikt att etablera sig i Sverige och som kan ha svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Regeringen har vid bedömningen av hur målgruppen ska utvidgas således fokuserat på att ett viktigt syfte med samhällsorienteringen är etablering i arbetslivet.

Anhöriginvandrare

Remissinstanserna har ställt sig positiva till eller inte haft någon invändning mot att målgruppen för samhällsorientering utvidgas till de anhöriginvandrare som promemorian förslår omfattar. Regeringen anser att det för anhöriginvandrare som är tredjelandsmedborgare, finns mycket som talar för att det finns ett stort behov av stöd och information i form av samhällsorientering. Detta gäller med undantag för familjemedlemmar till gästforskare och gäststudenter, eftersom deras vistelse i Sverige ofta är kortvarig. Det kan konstateras att anhöriginvandrare som är tredjelandsmedborgare är en invandringsgrupp med varierad sammansättning. Ur denna grupp kan t.ex. urskiljas personer, ofta kvinnor, som kommer till Sverige för att bilda familj med personer bosatta i Sverige. Förslag om att denna grupp bör omfattas i en utvidgad målgrupp för samhällsorientering finns också i betänkandet av

Utredningen om kvinnor som utsätts för våld efter att ha beviljats uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning (SOU 2012:45). Gruppen anhöriginvandrare kan också bestå av anhöriga till skyddsbehövande m.fl. som ansökt om uppehållstillstånd mer än två år från det att anknytningspersonen först togs emot i en kommun och som därför inte omfattas av etableringslagen. Det kan också vara fråga om anhöriga till tredjelandsmedborgare med ställning som varaktigt bosatta i en annan EU-stat eller familjemedlemmar till en tredjelandsmedborgare som beviljats uppehållstillstånd för arbete.

Gemensamt för dessa anhöriginvandrare är att de i många fall saknar en naturlig koppling till arbetsmarknaden och att deras sociala nätverk i Sverige ofta är nära sammankopplat med anknytningspersonen. Många anhöriginvandrare är kvinnor. Nyanlända kvinnor har ofta en längre väg in på arbetsmarknaden än nyanlända män och riskerar därmed att bli beroende av mannens ekonomi och nätverk. Regeringen anser därmed att det finns starka skäl att erbjuda samhällsorientering till invandrare som är tredjelandsmedborgare och som kommer till Sverige i egenskap av anhöriga. De får antas tillhöra den grupp av nyanlända invandrare som har störst behov och nytta av att genomgå samhällsorientering och ska därför ingå i den utökade målgruppen.

Arbetskraftsinvandrare

Arbetskraftsinvandrare har redan arbete i Sverige och har därför uppnått ett viktigt syfte med samhällsorienteringen – arbetsmarknadsetablering. De remissinstanser som argumenterar för att arbetskraftsinvandrare ska ingå i målgruppen är *Migrationsverket, Länsstyrelserna i Kronobergs län, Stockholms län och Västra Götalands län, Alvesta kommun, Botkyrka kommun, Sollentuna kommun, Vännäs kommun, Örnsköldsviks kommun, SKL, Stockholms universitet* och *LO*. De argument som remissinstanserna framför är av två slag, dels att samhällsorientering förutom etablering på arbetsmarknaden även syftar till att förmedla kunskap om andra viktiga delar av samhället som krävs för att kunna bli en delaktig medborgare och känna till sina rättigheter, dels att det inte går att förlita sig på att en anställning medför att arbetstagaren genom arbetsgivaren eller på annat sätt får del av tillräcklig information om arbets- och samhällslivet. *LO* anför exempelvis att den omständigheten att en nyanländ för tillfället har sysselsättning inte utgör någon garanti för förvärvandet av de kunskaper som samhällsorienteringen kan ge. *LO*'s erfarenhet är tvärtom att det svenska systemet för arbetskraftsinvandring skapar otrygga anställda med en mycket svag position i anställningen och på den svenska arbetsmarknaden.

Regeringen konstaterar att remissinstansernas argument måste beaktas och att det naturligtvis inte kan sägas att arbetskraftsinvandrare generellt helt skulle sakna behov av samhällsorientering. Vad frågan snarare handlar om är om de, trots att de har en etablering på arbetsmarknaden, kan anses tillhöra den grupp nyanlända som har störst behov och nytta av samhällsorientering. Regeringen anser inte att så är fallet. Förutom att en anställning i sig innebär en etablering i arbetslivet, har vissa arbetskraftsinvandrare via sitt arbete möjligheter att skaffa sig sociala kontaktnät och därmed etablera sig även i samhällslivet. Regeringens

bedömning är därför att arbetskraftsinvandrare inte tillhör den grupp av invandrare med störst behov av samhällsorientering som ska ingå i den utökade målgruppen.

Invandrare från EES-länder eller Schweiz

Invandrare som är medborgare i EES-länderna (länder som är anslutna till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet) och Schweiz har ofta en högre sysselsättningsgrad och en lägre arbetslöshet än tredjelandsmedborgare. Det talar för att dessa invandrare i allmänhet inte har sådana svårigheter att etablera sig i samhälls- och arbetslivet att de har behov av samhällsorientering. *Länsstyrelsen i Kronobergs län* anför att kunskaper om det svenska samhället och känslan av delaktighet i detsamma är ett minst lika viktigt syfte för samhällsorienteringen som arbetslivsdeltagande och att det utifrån detta perspektiv följer att även EES-medborgare bör omfattas av målgruppen. Även *Länsstyrelsen i Stockholm* anser, med ett liknande resonemang, att EES-medborgare bör omfattas. *Saco-förbundet Naturvetarna* anför att arbetsmarknadens uppbyggnad i Sverige ofta skiljer sig lika mycket från ett EES-land som från ett tredjeland och att, även om invandrare från EES-länder och Schweiz i allmänhet har en lägre arbetslöshet än tredjelandsmedborgare, det inte behöver betyda att deras kompetens tas till vara fullt ut. Med en bättre samhällsorientering anser *Naturvetarna* att även kompetensen hos invandrare från dessa länder bättre skulle kunna tas till vara.

Regeringens fokus vid utvidgningen av målgruppen är, som nämnts, etablering i arbetslivet. Vad Länsstyrelserna i Kronobergs län och Stockholms län anført om att samhällsorientering kan ge viktiga insikter om övriga delar av samhället är inte utan betydelse, men har inte sådan tyngd att det kan motivera att målgruppen ska inkludera medborgare i EES-länder och Schweiz. Inte heller *Naturvetarnas* argument om att bättre ta till vara kompetensen hos dessa invandrare leder till en annan slutsats i frågan. Regeringen bedömer därmed att invandrare som är medborgare i EES-länder eller Schweiz inte tillhör dem som har störst behov och nytta av samhällsorientering. De bör därför inte ingå i den utvidgade målgruppen. Detsamma bör gälla för tredjelandsmedborgare med ställning som varaktigt bosatta i en annan EU-stat.

Gäststuderande och gästforskare

Det är ett rimligt antagande att även gäststuderande och gästforskare samt deras familjemedlemmar kan antas ha ett begränsat behov av samhällsorientering, eftersom deras vistelse i Sverige ofta är kortvarig. De remissinstanser som argumenterar för att gäststuderande och gästforskare eller deras familjemedlemmar som är tredjelandsmedborgare ska ingå i målgruppen för samhällsorientering är *DO*, *Sollentuna kommun*, *Stockholms universitet* och *Saco-förbundet Naturvetarna*. *Stockholms universitet* påpekar att behovet av samhällsorientering kan uppstå under en kort vistelse och att det fordras bättre kunskaper om gästforskarens anställningsvillkor och rättssäkerhet innan behovet av samhällsorientering för denna grupp kan avfärdas. *Naturvetarna* anför beträffande gäststuderandes och gästforskarens familjemedlemmar att det bör skapas förutsättningar för att gäststuderandes och gästforskarens

vistelse blir långvarig. Enligt Naturvetarna skapas det större möjligheter för det om deras medföljande kan få en meningsfull sysselsättning, genom goda möjligheter att integreras på den svenska arbetsmarknaden. Regeringen avfärdar inte de argument som framförs för att inkludera gästforskare och gäststuderande eller deras familjemedlemmar i målgruppen för samhällsorientering. Regeringens utgångspunkt är dock att endast de invandrare som kan antas ha störst behov och nytta av samhällsorientering, och som får antas ha för avsikt att etablera sig i Sverige, ska ingå i den utökade målgruppen. Regeringen anser därmed att inte heller gäststuderande och gästforskare bör ingå i den utökade målgruppen.

Personer över 65 år

De remissinstanser som argumenterar för att även personer över 65 år ska tillhöra målgruppen är *Migrationsverket, Länsstyrelserna i Kronobergs län, Skåne län, Stockholms län, Västra Götalands län och Västerbottens län, DO, Alvesta kommun, Botkyrka kommun, Göteborgs kommun, Sollentuna kommun, Vännäs kommun, Örnsköldsviks kommun, SKL, Stockholms universitet, LO och Saco*. De argument som framförs är framför allt att samhällsorientering inte bara handlar om etablering i arbetslivet, utan även om delaktighet i samhällslivet där äldre har ett informationsbehov, att äldre riskerar att isoleras i hemmet och bli beroende av anhörigas tolkning av hur samhället fungerar, att äldre behöver känna till sina rättigheter och skyldigheter, att det är diskriminerande om äldre utesluts från samhällsorientering, att deltagande i samhällsorientering kan vara ett sätt för äldre att bli en del av ett nätverk i det nya landet och att det innebär en liten kostnad att inkludera äldre i målgruppen då det handlar om en liten del av den totala invandringen. Som framgår av argumenten finns det flera skäl som kan tala för att även äldre borde erbjudas samhällsorientering. Regeringen har dock valt att i första hand fokusera på de grupper där samhällsorientering kan leda till etablering på arbetsmarknaden. Då det också är lämpligt att åldersgränsen överensstämmer med den i etableringslagen, bör endast nyanlända invandrare som inte har fyllt 65 år ingå i den utökade målgruppen. Det finns därför, trots de beaktansvärda argument som remissinstanserna framför för att inkludera äldre, skäl att ha en övre åldersgräns för målgruppen för samhällsorientering.

I detta sammanhang kan det noteras att det inte finns något som hindrar att kommunerna på eget initiativ erbjuder samhällsorientering även till personer över 65 år.

En nedre åldersgräns

Enligt promemorians förslag ska inte nyanlända som går i gymnasieskola ingå i målgruppen för samhällsorientering. De remissinstanser som argumenterar för att även gymnasieelever ska inkluderas i målgruppen är *Länsstyrelserna i Kronobergs län och Västra Götalands län, DO, Sollentuna kommun och LO. Länsstyrelsen i Kronobergs län* anser att det är tveksamt om skolan kan fylla behovet av samhällsorientering via ordinarie undervisning. Länsstyrelsen pekar på att både det faktum att vissa kommuner erbjuder nyanlända gymnasieelever egen

samhällsorientering och att behovet förs fram från såväl boendepersonal som de ensamkommande barnen själva talar för att det finns anledning att erbjuda gymnasieelever samhällsorientering. Både *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* och *Sollentuna kommun* pekar på att bristande språkkunskaper kan vara ett hinder för gymnasieelever att tillgodogöra sig samhällsorientering i den vanliga undervisningen. Sollentuna kommun anför vidare att samhällsorientering på modersmålet skulle vara ett bra komplement. Regeringen anser att det är rimligt att utgå från att huvuddelen av de nyanlända invandrare som inte fyllt 20 år troligen har behov av fortsatt kompletterande utbildning i grundskola eller gymnasieskola. De kan därför, även om bristande språkkunskaper kan vara en försvårande faktor, antas få sina behov av samhällsorientering tillräckligt tillgodosedda inom det reguljära utbildningssystemet.

Unga som inte går i gymnasieskolan är en grupp som riskerar att hamna i långvarigt utanförskap. För unga som har fullgjort sin skolplikt, men som inte fyllt 20 år och som inte genomför eller har fullföljt en gymnasieutbildning, har kommunerna enligt skollagen ett ansvar att löpande hålla sig informerade om hur de är sysselsatta i syfte att kunna erbjuda lämpliga individuella åtgärder. Promemorians förslag är att 18–19-åringar som inte går i gymnasieskolan ska ingå i målgruppen för samhällsorientering. *Botkyrka kommun* tillstyrker att ungdomar som inte läser på gymnasieskolan ska erbjudas samhällsorientering, men anser att rätten ska gälla redan från 16 års ålder, i likhet med lagstiftningen för sfi. Regeringen anser att det för ungdomar som har fyllt 18 år, men som av någon anledning inte går i gymnasieskolan, kan antas finnas ett sådant behov av samhällsorientering som motiverar att de bör ingå i målgruppen för samhällsorientering. Enligt etableringslagen gäller rätten till etableringsinsatser, där samhällsorientering ingår, under vissa förutsättningar från 18 års ålder. Regeringen ser inte att det finns tillräckliga skäl att i detta avseende avvika från etableringslagens åldersgräns och inkludera personer under 18 år i den utökade målgruppen för samhällsorientering.

Kammarrätten i Stockholm noterar en skillnad i förhållande till etableringslagen på så sätt att nyanlända invandrare mellan 18 och 20 år som inte går i gymnasieskola och som omfattas av den föreslagna lagen erbjuds samhällsorientering, oavsett om deras föräldrar finns i landet eller inte, medan de som omfattas av etableringslagen endast erbjuds sådan om föräldrarna inte finns i landet. Kammarrätten ställer sig frågande till om en sådan åtskillnad är åsyftad. Regeringen gör följande bedömning. Etableringslagen är överhuvudtaget bara tillämplig på de 18–19-åringar som saknar föräldrar i Sverige och som därmed måste klara sitt uppehälle själva eller genom försörjningsstöd enligt socialtjänstlagen (2001:453). Etableringslagen omfattar en rad andra insatser än samhällsorientering, liksom rätten till etableringsersättning, medan den nya lagen endast gäller rätten till samhällsorientering. Det finns inte skäl att göra någon ändring i etableringslagen vad gäller 18–19-åringarna.

Familjemedlemmar till personer med EU-blåkort

Inom Regeringskansliet bereds för närvarande ett förslag till genomförande av rådets direktiv 2009/50/EG av den 25 maj 2009 om

villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning (blåkortsdirektivet, EUT L 155, 18.6.2009, s. 17–29, Celex 32009L0050). Direktivet föreskriver en rätt till uppehållstillstånd för familjemedlemmar till personer med uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning (EU-blåkort).

Regeringen har ovan konstaterat att anhöriginvandrare som är tredjelandsmedborgare ofta har behov och nytta av samhällsorientering. Regeringen har därför för avsikt att senare ta ställning till om den föreslagna lagen om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare, efter genomförande av blåkortsdirektivet, även ska omfatta anhöriginvandrare med uppehållstillstånd som familjemedlem till en innehavare med EU-blåkort.

Krav på folkbokföring

Ingen remissinstans har invänt mot promemorians förslag att den utvidgade målgruppen ska omfatta nyanlända invandrare som är folkbokförda i en kommun. Samhällsorientering är en långsiktig investering från samhällets sida som ska erbjudas nyanlända som förväntas bli kvar i Sverige under en inte alltför kort tid. Regeringen anser därför att erbjudandet om samhällsorientering bör riktas till nyanlända invandrare som är folkbokförda här, dvs. i huvudsak personer med permanent uppehållstillstånd eller uppehållstillstånd under minst ett år.

Arbetsförmedlingen pekar på att personer som bor på ett anläggningsboende och inväntar kommunplacering i mindre utsträckning än andra nyanlända erbjuds samhällsorientering. Arbetsförmedlingen anför att man vill betona kommunernas ansvar för att tillgängliggöra samhällsorientering även för denna grupp och att kommunernas skyldigheter gentemot personer som inväntar kommunplacering bör tydliggöras. *Alvesta kommun* anför att det i Migrationsverkets lokaler på många orter finns personer som fått permanent uppehållstillstånd, men ännu inte folkbokförts i någon kommun, och att dessa personer är i stort behov av samhällsorientering då dagarna ofta består av oviss väntan. Regeringen är medveten om problemet med en fördröjning av påbörjandet av etableringsinsatser för personer i anläggningsboenden som fått uppehållstillstånd och inväntar kommunplacering. Detta problem gäller dock nyanlända som tillhör etableringslagens målgrupp och aktualiseras inte för de anhörigpersoner som tillhör den utvidgade målgruppen i den föreslagna lagen.

4.6 Samhällsorienteringens start och varaktighet

Regeringens förslag: Samhällsorienteringen ska påbörjas så snart som möjligt efter den nyanländes folkbokföring. Kommunens skyldighet att erbjuda samhällsorientering upphör tre år efter det att den nyanlända för första gången folkbokfördes i en kommun.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Länsstyrelserna i Västra Götalands och Västerbottens län, SKL och Motala kommun* tillstyrker förslaget. *Länsstyrelsen i Kronobergs län* anser att ett tillägg bör göras om att samhällsorienteringen normalt ska vara avslutad inom ett år från den nyanländes folkbokföringsdatum. Även *Arbetsförmedlingen* förespråkar att reglerna om en maximigräns för att få samhällsorientering tydligt regleras för den utökade målgruppen. Arbetsförmedlingen anser också att det bör förtydligas om det ska finnas en koppling mellan deltagande i samhällsorientering och lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.

Skälen för regeringens förslag: Eftersom målsättningen med samhällsorientering är snabb etablering i samhälls- och arbetslivet, bör samhällsorienteringen inledas så snart som möjligt efter det att den nyanlände har folkbokförts i en kommun. För de nyanlända som av olika skäl inte kan delta i anslutning till att de folkbokförts i en kommun bör möjligheten till samhällsorientering gälla en tid efter folkbokföringen. Enligt promemorians förslag ska en treårsgräns gälla från det att folkbokföring skett. *Länsstyrelsen i Kronobergs län* anser, med hänvisning till förordningen (2010:1138) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare, som innehåller föreskrifter om den samhällsorientering som nyanlända erbjuds enligt etableringslagen, att ett tillägg bör göras om att samhällsorienteringen normalt ska vara avslutad inom ett år från den nyanländes folkbokföringsdatum. *Arbetsförmedlingen* hänvisar också till tidsgränsen för samhällsorientering i den förordningen och förespråkar att reglerna om en maximigräns för att få samhällsorientering tydligt regleras även för den utökade målgruppen. Regeringen anser att det är rimligt att kommunens skyldighet att erbjuda samhällsorientering inte upphör förrän tre år efter det att den nyanlände först folkbokfördes i en kommun. En jämförelse kan här göras med etableringslagens regler enligt vilka en etableringsplan vari samhällsorientering ingår, ska upprättas inom ett år efter en nyanländs folkbokföring och omfatta högst 24 månader. Av bestämmelsen i 4 § förordningen om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare framgår att samhällsorientering, som ska erbjudas enligt etableringslagen, normalt ska vara avslutad ett år efter det att en etableringsplan har upprättats. Regeringen överväger att även låta samhällsorienteringen för den utvidgade målgruppen omfattas av förordningen. I samband med förordningsarbetet kan det bli aktuellt att se över frågan om det finns skäl att ha en motsvarande tidsgräns inom vilken samhällsorientering som erbjuds nyanlända i den utvidgade målgruppen normalt ska vara avslutad.

Arbetsförmedlingen anser att det bör förtydligas om det ska finnas en koppling mellan deltagande i samhällsorientering och lagen om arbetslöshetsförsäkring. För personer som omfattas av etableringslagen utgör samhällsorientering enligt Arbetsförmedlingen en del av etableringsplanen och vid prövning av rätt till arbetslöshetsersättning enligt lagen om arbetslöshetsförsäkring är en period med etableringsersättning överhoppningsbar tid. Den tid som ingår i prövningen kan därmed förlängas. Arbetsförmedlingen föreslår att det definieras hur man ska se på deltagande i samhällsorientering vid prövning och beräkning av rätt till arbetslöshetsersättning, då det är angeläget att den som deltar i samhällsorientering inte mister rättigheter i

arbetslöshetsförsäkringen. Enligt lagen om arbetslöshetsförsäkring utgör avslutad heltidsutbildning överhoppningsbar tid under vissa förutsättningar. Samhällsorientering som omfattar 60 timmar totalt är av mindre omfattning än de utbildningar som avses i lagen om arbetslöshetsförsäkring. Den som arbetar ska dessutom enligt förordningen om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare kunna kombinera samhällsorienteringen med arbetet. Regeringen bedömer därmed inte att det finns behov av att reglera samhällsorientering som överhoppningsbar tid i lagen om arbetslöshetsförsäkring.

4.7 Rekrytering av deltagare

Regeringens förslag: Kommunen ska aktivt verka för att nå de nyanlända i kommunen som har rätt till samhällsorientering och motivera dem att delta i samhällsorienteringen.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Arbetsförmedlingen* tillstyrker förslaget. Merparten av de övriga remissinstanser som yttrar sig över förslaget – *Länsstyrelserna i Kronobergs län, Stockholms län, Västra Götalands län och Västerbottens län, Botkyrka kommun, Motala kommun, Sollentuna kommun* och *SKL* – tillstyrker eller har ingen erinran mot förslaget. Dock anser länsstyrelserna i nämnda län antingen att även flera statliga myndigheter, som Migrationsverket och Arbetsförmedlingen, bör åläggas ett informations- och motivationsansvar i förhållande till nyanlända, eller att de ska samverka med kommunerna i frågan. Nämnda remissinstanser, särskilt ovanstående kommuner, ifrågasätter om de i promemorian föreslagna marknadsföringsinsatserna för samhällsorientering är tillräckliga för att nå målgruppen och föreslår andra informationskanaler. *Folkbildningsrådet* och *Folkbildningsförbundet* anser att även folkbildningens organisationer, studieförbund och andra ideella organisationer ska få en roll i arbetet med rekrytering och motivering av nyanlända invandrare.

Skälen för regeringens förslag: Samhällsorientering ska påbörjas så snart som möjligt efter den nyanländes folkbokföring. Det kan emellertid inte förväntas att en nyanländ har förutsättningar att på egen hand få kännedom om möjligheten till samhällsorientering. Att delta i samhällsorientering innebär dessutom att den enskilde måste vara beredd att avsätta tid för sitt deltagande. Det kan även finnas andra hinder, som brist på barnomsorg eller lång resväg. Det finns alltså starka skäl för att kommunerna ska inta en aktiv hållning. För att den nyanlände ska kunna påbörja samhällsorienteringen så snart som möjligt efter folkbokföring, anser regeringen att det bör krävas att kommunerna aktivt verkar för att nå dem i kommunen som har rätt till denna. Det bör även krävas att kommunerna förklarar vilken nytta de nyanlända har av samhällsorienteringen för att på så sätt motivera dem att delta i insatsen. Uppdraget att rekrytera och motivera till deltagande bör kunna utföras via befintliga kanaler. De remissinstanser som yttrar sig över förslaget

har inte någon invändning mot att kommunerna åläggs ett rekryterings- och motivationsansvar. *Länsstyrelserna i Kronobergs län, Stockholms län, Västra Götalands län och Västerbottens län* argumenterar emellertid för att även flera statliga myndigheter, som Migrationsverket och Arbetsförmedlingen, bör åläggas ett informations- och motivationsansvar i förhållande till nyanlända, alternativt att de ska samverka med kommunerna i frågan. Länsstyrelsen i Kronobergs län anser att kommunerna inte ensamma bör ha ansvaret för att rekrytera och motivera till deltagande i samhällsorientering, utan att även andra berörda statliga myndigheter som de ovannämnda och svenska ambassader bör dela ett informationsansvar. Länsstyrelsen anser att det vore önskvärt att Migrationsverket, aktuell svensk ambassad eller annan myndighet som möter den nyanlände informerar om och motiverar till deltagande i samhällsorientering, alternativt att den myndighet som möter individen först åläggs att meddela aktuell kommun om nyanlända som omfattas av den föreslagna lagen. Länsstyrelsen i Västra Götalands län bedömer att viktiga samverkansparter är Arbetsförmedlingen, sfi-anordnare, vägledningscentrum och Migrationsverket. Länsstyrelsen i Västerbottens län anför att Arbetsförmedlingen för många nyanlända är den primära ingången till myndighetskontakter och att även Arbetsförmedlingen därför bör åläggas krav på aktiv medverkan när det gäller att nå nyanlända som har rätt till samhällsorientering. Regeringen delar bedömningen att det kan finnas behov för kommunerna att samverka med myndigheter som Arbetsförmedlingen och Migrationsverket för att rekrytera och motivera nyanlända att delta i samhällsorientering. Vilka myndigheter de ska samverka med och hur det ska gå till bör dock kommunerna själva avgöra. Det finns inte skäl att utöver denna frivilliga form av samverkan mellan kommuner och myndigheter reglera frågan i lag.

I promemorian görs bedömningen att uppdraget att rekrytera och motivera till deltagande i samhällsorientering bör kunna ske via befintliga kanaler, t.ex. genom information via Arbetsförmedlingen, kommunens webbplats och vägledningscentrum. *Länsstyrelsen i Kronobergs län* anser att kanalerna inte är tillräckliga och anför att alla nyanlända som omfattas av den föreslagna målgruppen inte kan förväntas kunna läsa eller ha tillgång till Internet. Inte heller kan enligt länsstyrelsen alla förväntas ha kontakt med Arbetsförmedlingen. Länsstyrelsen föreslår sammanfattningsvis att man använder sig av en utvecklad version av den nationella samhällsportalen www.informationsverige.se som länsstyrelserna byggt upp och som innehåller såväl nationell som lokal information på flera språk samt att länken företrädesvis förmedlas genom att laddas ner som en applikation. Inte heller *SKL* anser att de befintliga kanalerna för att nå nyanlända är tillräckliga för att rekrytera deltagare i den utökade målgruppen. *SKL* anför att samhällsorientering inte är en lika känd verksamhet som t.ex. sfi och behöver introduceras på ett annat sätt och att det inom den utökade målgruppen finns personer som står utanför såväl arbetsmarknad som utbildnings- och bidragssystem. *SKL* framhåller att dessa personer är särskilt viktiga att rekrytera till samhällsorienteringen, men det ställer stora krav på en uppsökande verksamhet. *Botkyrka kommun, Motala kommun* och *Sollentuna kommun* argumenterar också för att de

föreslagna informationskanalerna inte är tillräckliga. Regeringen bedömer dock att uppdraget att rekrytera och motivera till deltagande i samhällsorientering bör kunna utföras via befintliga kanaler. Beträffande Länsstyrelsen i Kronobergs läns förslag om användande av länsstyrelsernas nationella samhällsportal på Internet m.m. anser regeringen att det åligger kommunerna att välja var information om samhällsorientering ska finnas. Det finns inte heller något som hindrar att länsstyrelserna på eget initiativ förmedlar information på det sätt som föreslås.

Folkbildningsförbundet föreslår ett tillägg som innebär att uppdraget att rekrytera och motivera till deltagande i samhällsorientering bör kunna ske i samverkan med studieförbund och andra ideella organisationer. Förbundet anför att studieförbunden har goda erfarenheter av att utföra sfi i flera kommuner. Eftersom samhällsorienteringen har nära koppling till sfi skulle det vara naturligt att studieförbunden även i detta fall kunde ta ansvar som utförare. Erfarenheten från många integrationsprojekt som bedrivs i studieförbundens regi visar att dessa i vissa fall har lättare att nå ut till och engagera nyanlända invandrare. Även *Folkbildningsrådet* argumenterar för att studieförbund och folkhögskolor har särskilt goda förutsättningar att anordna introduktionsutbildningen för nyanlända och anser därför att utbildningsuppdrag som ges till folkbildningens organisationer bör innefatta rekrytering av deltagare. Regeringen anser att det bör vara kommunerna som avgör hur de ska arbeta för att rekrytera och motivera nyanlända till deltagande i samhällsorientering. I 8 och 9 §§ förordningen (2010:1138) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare framgår att kommunen får uppdra åt andra att utforma en plan för samhällsorienteringen och anordna samhällsorienteringen. Det innebär att det är möjligt för en kommun att uppdra åt någon annan aktör, t.ex ett studieförbund, en annan ideell organisation eller ett företag, att utforma planen eller anordna samhällsorienteringen. Dessa aktörer kan också när det är möjligt och lämpligt involveras i samhällsorienteringen på annat sätt. Regeringen överväger att anpassa förordningen för att vara tillämplig även på samhällsorientering för den utvidgade målgruppen.

4.8 Normgivningsbemyndigande

<p>Regeringens förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om samhällsorienteringens innehåll och omfattning.</p>

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Länsstyrelserna i Kronobergs län och Västra Götalands län, Arbetsförmedlingen, Sollentuna kommun* och *SKL* tillstyrker eller har ingen erinran mot förslaget. Flera av dessa remissinstanser anser att det är viktigt att föreskrifterna om samhällsorienteringens innehåll och omfattning för den utökade målgruppen motsvarar föreskrifterna om samhällsorientering för personer som omfattas av etableringslagen.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 5 § andra stycket etableringslagen får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om samhällsorienteringens innehåll och omfattning. Med stöd av detta bemyndigande har regeringen i förordningen (2010:1138) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare reglerat detaljerna för den samhällsorientering som erbjuds inom ramen för etableringslagen. Regeringen anser att det är lämpligt att även innehållet i och omfattningen av samhällsorientering enligt den nu föreslagna lagen regleras i förordning. Ingen remissinstans invänder mot en sådan ordning. Normgivningsbemyndigandet bör motsvara det bemyndigande som finns i 5 § andra stycket etableringslagen.

Länsstyrelsen i Kronobergs län, Sollentuna kommun och *SKL* argumenterar för en samordning av föreskrifterna om samhällsorientering för olika målgrupper. *SKL* påtalar att det är av yttersta vikt att föreskrifter om samhällsorienteringens innehåll och omfattning för den utökade målgruppen motsvarar föreskrifterna avseende målgruppen som omfattas av etableringslagen. *SKL* anför att om inte föreskrifterna harmonieras, kan inte den utökade målgruppen ingå i den befintliga verksamheten och att en sådan samordningsvinst förutsätts i andra delar av förslaget. Länsstyrelsen i Kronobergs län för ett liknande resonemang och understryker vikten av att det är samma myndighet som meddelar föreskrifter för samhällsorientering. Länsstyrelsen föreslår även att en nationell modell eller studieplan, inklusive en nationell webbaserad samhällsorientering, utvecklas så att individens mobilitet underlättas. Regeringen anser att det är naturligt att samordna föreskrifterna om samhällsorienteringens innehåll och omfattning för den utvidgade målgruppen i den föreslagna lagen om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare med dem som gäller för etableringslagens målgrupp i förordningen om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare. Regeringen kommer att överväga att göra vissa anpassningar av förordningen så att den kan tillämpas även på samhällsorientering för den utvidgade målgruppen.

4.9 Uppföljning av verksamheten

Regeringens bedömning: I likhet med det som gäller för den samhällsorientering som erbjuds etableringslagens målgrupp ska länsstyrelserna få i uppdrag att stödja, följa upp och lämna en redovisning även när det gäller den samhällsorientering som erbjuds den utökade målgruppen.

Promemorians bedömning: I promemorian saknas överväganden om uppföljning av samhällsorienteringen.

Remissinstanserna: *Länsstyrelserna i Kronobergs län, Skåne län, Västra Götalands län och Västerbottens län, Sollentuna kommun, Stockholms kommun* och *SKL* pekar på att det i promemorian inte nämns något om uppföljning av eller tillsyn över samhällsorienteringen och argumenterar för behovet av detta. Nämnda länsstyrelser anför att deras nuvarande uppdrag att följa upp den samhällsorientering som erbjuds

nyanlända enligt etableringslagen behöver förtydligas och inriktas mot kvalitetssäkring och att behovet av tillsyn behöver utredas.

Skälen för regeringens bedömning: I förordningen (2010:1138) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare, som innehåller föreskrifter om den samhällsorientering som erbjuds nyanlända invandrare enligt etableringslagen, finns bestämmelser om stöd, uppföljning och redovisning. Länsstyrelserna ska främja och stödja samarbete mellan kommuner om samhällsorienteringen, följa upp verksamheten och varje år lämna en gemensam redovisning om samhällsorienteringen till regeringen. *Länsstyrelserna i Kronobergs län, Skåne län, Västra Götalands län och Västerbottens län, Sollentuna kommun, Stockholms kommun* och *SKL* pekar på att det i promemorian inte nämns något om uppföljning eller tillsyn över samhällsorienteringen och argumenterar för behovet av detta. SKL anför att man tror att utvecklingen av samhällsorientering skulle främjas av att en myndighet får ett stödande uppdrag. Sollentuna kommun och Stockholms kommun anför att det vore önskvärt att länsstyrelserna får uppföljningsansvaret för samhällsorienteringen också för den utvidgade målgruppen eller att en annan myndighet får uppföljningsansvaret för all samhällsorientering. Länsstyrelsen i Skåne län anför, vad gäller det nuvarande uppdraget för länsstyrelserna enligt förordningen om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare, att det bör ske ett förtydligande kring kvalitetssäkring och uppföljning. Länsstyrelsen anför att det nuvarande uppdraget sker genom dialog med kommunerna, att kvaliteten på samhällsorienteringen dock inte granskas och att länsstyrelserna inte har något mandat att uppmana en kommun att förbättra sin samhällsorientering. Länsstyrelsen föreslår därför att frågan om behovet av en tillsynsmyndighet för samhällsorientering utreds. Länsstyrelserna i Kronobergs län, Västra Götalands län och Västerbottens län framför liknande argument i dessa frågor.

Regeringen kommer som ovan nämnts att överväga om förordningen om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare ska anpassas för att gälla även den samhällsorientering som ska erbjudas den utvidgade målgruppen. Det är naturligt att länsstyrelserna får samma uppdrag avseende stöd, uppföljning och redovisning när det gäller samhällsorienteringen för den utvidgade målgruppen som de redan har avseende samhällsorienteringen för etableringslagens målgrupp. Enligt förordningen om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare har dock inte länsstyrelserna något tillsynsansvar över kommunernas samhällsorientering. Det är för närvarande inte aktuellt att ändra i förordningen så att länsstyrelserna eller någon annan myndighet ges ett tillsynsansvar över samhällsorienteringen.

4.10 Följdändring i lagen om vissa kommunala befogenheter

Regeringens förslag: Även när det gäller samhällsorientering för den utvidgade målgruppen ska kommunerna ges möjlighet att samverka med varandra om samhällsorientering.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Länsstyrelserna i Skåne län, Stockholms län, Västra Götalands län och Västerbottens län, Arbetsförmedlingen, Botkyrka kommun, Härjedalens kommun, Sollentuna kommun, Stockholms kommun, Vännäs kommun och Växjö kommun* tillstyrker förslaget. *SKL*, som också tillstyrker förslaget, och *Länsstyrelsen i Kronobergs län* påtalar att kommunernas samverkansmöjligheter är fortsatt begränsade då ändringen i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter inte påverkar kommunernas skyldigheter enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling. *Folkbildningsförbundet* föreslår ett tillägg till förslaget innebärande att kommunerna även har rätt att samverka med studieförbund och andra ideella organisationer om utförande av samhällsorientering.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 3 kap. 7 § lagen om vissa kommunala befogenheter får en kommun ingå avtal med en annan kommun om att uppgifter som kommunen har enligt 5 § etableringslagen ska utföras av den andra kommunen. Det betyder att kommunerna har möjlighet att samverka med varandra i fråga om samhällsorientering som erbjuds enligt etableringslagen. Regeringen anser att det är naturligt att kommunerna ges samma möjlighet till samverkan enligt den föreslagna lagen om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare. Förslaget om utökad möjlighet till kommunal samverkan om samhällsorientering tillstyrks av många remissinstanser. Regeringen föreslår därför att kommunerna bör få ingå avtal med varandra om utförande av samhällsorientering även för den utvidgade målgruppen.

Folkbildningsförbundet föreslår ett tillägg till förslaget innebärande att kommunerna även har rätt att samverka med studieförbund och andra ideella organisationer om utförande av samhällsorientering. Regeringen ser positivt på att kommuner samverkar med sådana organisationer, men anser att det åligger kommunerna att organisera samhällsorienteringen på det sätt de finner lämpligt.

SKL tillstyrker förslaget men vill påtala att samverkansmöjligheterna är fortsatt begränsade då ändringen i lagen om vissa kommunala befogenheter inte påverkar kommunernas skyldigheter enligt lagen om offentlig upphandling, vilket innebär att kommuner inte utan föregående upphandling kan köpa och sälja samhällsorienteringstjänster av varandra. Enligt *SKL* motsvarar därför inte förutsättningarna för kommunens åtagande och möjligheter att samarbeta med andra kommuner utformningen av och intentionerna med samhällsorienteringen. *Länsstyrelsen i Kronobergs län* framför samma synpunkt om begränsade samverkansmöjligheter och vill betona vikten av att undanröja hinder för interkommunal samverkan i arbetet med samhällsorientering för att bidra

till att den ges så tidigt som möjligt till nyanlända i grannkommuner med samma modersmål.

Lagen om offentlig upphandling omfattar bl.a. kommuner, landsting och flertalet av deras bolag. Av lagens 1 kap. 9 § framgår att den bygger på principer om likvärdighet, icke-diskriminering, öppenhet, ömsesidigt erkännande och proportionalitet. Med detta menas bl.a. att den som genomför en upphandling ska utnyttja de konkurrensmöjligheter som finns på den aktuella marknaden och att anbudsgivare, anbudssökande och anbud ska behandlas objektivt. Kommunernas befogenhet att undanta verksamheten samhällsorientering från lokaliseringsprincipen och självkostnadsprincipen och förslaget att de ska få ingå avtal med varandra om utförande av samhällsorientering även för den utvidgade målgruppen innebär ingen förändring för kommunerna i fråga om deras skyldigheter att upphandla enligt lagen om offentlig upphandling. Tillämpligheten av eventuella undantag från upphandlingsskyldigheten enligt den lagen eller omständigheter som föranleder att lagen inte ska tillämpas får bedömas i varje enskilt fall. Regeringen anser att det inte är motiverat att vid kommunernas upphandling av samhällsorienteringstjänster göra ett generellt undantag från tillämpningen av lagen om offentlig upphandling.

5 Beteckningen på betygskravet för sfi-bonus

5.1 Bakgrund

Lagen (2010:538) om prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare (sfi-bonuslagen) trädde i kraft den 1 september 2010. Syftet med lagen är att fler nyanlända invandrare ska lära sig svenska snabbare och därmed förbättra sina möjligheter att få ett arbete. Av 1–3 §§ sfi-bonuslagen framgår att ett av kraven för att få sfi-bonus är att den nyanlände inom viss tid har uppnått minst betyget Godkänt på någon av de aktuella kurserna.

Genom den nya skollagen (2010:800) som trädde i kraft den 1 augusti 2010 har den gamla skolformen svenskundervisning för invandrare ersatts av skolformen utbildning i svenska för invandrare. I och med detta har nya betygsbeteckningar införts. De nya betygsbeteckningarna började tillämpas från och med den 1 juli 2012 och innebär bl.a. att betygsbeteckningen Godkänt inte längre finns.

5.2 Ny beteckning på betygskravet för sfi-bonus

Regeringens förslag: Beteckningen på betygskravet för att få sfi-bonus anpassas så att den överensstämmer med betygsbeteckningen i skollagen. Betygskravet uttrycks på så sätt att den nyanlände för att få sfi-bonus ska ha uppnått betyg för godkänt resultat på aktuell kurs.

Promemorians lagförslag: Överensstämmer inte med regeringens förslag. I promemorian föreslås att betygskravet uttrycks på så sätt att den nyanlände ska ha uppnått godkänt resultat på aktuell kurs.

Remissinstanserna: Förslaget tillstyrks av *Länsstyrelserna i Kronobergs län, Skåne län, Stockholms län, Västra Götalands län och Västerbottens län, Arbetsförmedlingen, Härjedalens kommun och Stockholms universitet. Statens skolverk, Sollentuna kommun och Stockholms kommun* anser att begreppet betyg behöver finnas med i definitionen när en elev har uppnått betygskravet för att få sfi-bonus.

Skälen för regeringens förslag: Beteckningarna som ska användas som betyg på utbildning i svenska för invandrare är A, B, C, D, E eller F. Som betyg för godkänt resultat ska beteckningarna A, B, C, D eller E användas. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F. Detta framgår av 22 kap. 20 § skollagen. Kravet i sfi-bonuslagen på att den nyanlände ska ha uppnått minst betyget Godkänt bör därför ändras så att det anpassas till de nya betygsbeteckningarna. Anpassningen bör ske på ett sådant sätt att ytterligare ändringar kan undvikas för det fall betygsbeteckningarna i skollagen skulle ändras på nytt. I promemorian föreslås att betygskravet för att få sfi-bonus uttrycks på så sätt att den nyanlände ska ha uppnått godkänt resultat på aktuell kurs. *Skolverket, Sollentuna kommun och Stockholms kommun* anser att begreppet betyg behöver finnas med i definitionen när en elev har uppnått betygskravet för att få sfi-bonus. Skolverket anför följande. Att som grund för lämnande av sfi-bonus inskränka det formella kravet på elevens resultat till uttrycket godkänt resultat och helt ignorera betygsbegreppet riskerar att öppna upp för godtyckliga tolkningar av när eleven kan anses ha uppnått godkänt resultat och vem som kan anses ha möjlighet att göra en sådan bedömning. Det är betyget som visar att eleven har uppnått ett godkänt resultat i kursen. Av den anledningen bör inte begreppet betyg utelämnas i formuleringen av vilka krav som ställs på elevens resultat. Skolverket föreslår att formuleringen betyg för godkänt resultat används för att uttrycka betygskravet för att få sfi-bonus. Sollentuna kommun och Stockholms kommun anser av samma skäl att det blir tydligare i sfi-bonuslagen om formuleringen ett godkänt betyg används.

Regeringen anser att kritiken mot promemorians förslag till hur betygskravet för att få sfi-bonus ska uttryckas är berättigad. Begreppet betyg bör av rättssäkerhetsskäl finnas med vid angivande av betygskravet. Den av kommunerna föreslagna formuleringen, ett godkänt betyg, är en enklare formulering än den som Skolverket föreslår, betyg för godkänt resultat. Fördelen med den senare formuleringen är dock att den anknyter till den som finns i skollagens bestämmelse om betyg (22 kap. 20 §). Regeringen anser därför att betygskravet för att få sfi-bonus bör uttryckas på det sättet att den nyanlände ska ha uppnått betyg

för godkänt resultat på aktuell kurs. Det nya sättet att ange betygskravet kommer att omfatta gamla betygsbeteckningar. Som Skolverket anmärker säkerställs även med denna formulering att ytterligare ändringar i sfi-bonuslagen kan undvikas för det fall betygsbeteckningarna i skollagen ändras på nytt.

6 Ikraftträdande

Regeringens förslag: De föreslagna lagarna ska träda i kraft den 1 maj 2013. Lagen om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare ska tillämpas på nyanlända som folkbokförs för första gången i en kommun efter utgången av april 2013.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* tillstyrker förslaget. *Länsstyrelsen i Kronobergs län* tillstyrker förslaget ikraftträdandedatum för lagen om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare, men föreslår att lagen ska tillämpas även på nyanlända som folkbokförts före utgången av april 2013, under förutsättning att de inte varit folkbokförda mer än tre år. Länsstyrelsen anser att ikraftträdandet för ändringarna i lagen (2010:538) om prestationsbaserad stimulanssättning inom utbildning i svenska för invandrare (sfi-bonuslagen) inte kan vänta till den 1 maj 2013 utan behöver ske omgående. Även *Länsstyrelsen i Stockholms län* anser att ikraftträdandet av anpassningarna i sfi-bonuslagen till betygsbeteckningarna i skollagen (2010:800) ska tidigareläggas.

Skälen för regeringens förslag

Lagen om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare

Lagen om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare bör träda i kraft så snart som möjligt, lämpligen den 1 maj 2013. I promemorian föreslås att bestämmelserna ska tillämpas på nyanlända som ingår i målgruppen och som folkbokförs för första gången i en kommun vid tidpunkten för lagens ikraftträdande eller senare, dvs. efter utgången av april 2013. *Länsstyrelsen i Kronobergs län* tillstyrker förslaget ikraftträdandedatum, men föreslår att lagen ska tillämpas även på nyanlända som folkbokförts före utgången av april 2013, under förutsättning att de inte varit folkbokförda mer än tre år. Länsstyrelsen anför att det är av stor vikt att så många som möjligt av de nyanlända ges möjlighet att delta i samhällsorientering och att ett sådant behov finns och har funnits en längre tid. Regeringen har förståelse för detta argument, men anser ändå att det inte är motiverat att låta lagen omfatta även de nyanlända som folkbokförts före lagens ikraftträdande. Det finns samtidigt inget som hindrar att kommunerna frivilligt erbjuder samhällsorientering till nyanlända som folkbokförts före ikraftträdandet.

Lagen bör därför tillämpas på nyanlända invandrare som folkbokförs för första gången i en kommun efter utgången av april 2013.

Ändringen i lagen om vissa kommunala befogenheter

Det är lämpligt att ändringen som föreslås i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter träder i kraft samtidigt som lagen om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare, dvs. den 1 maj 2013.

Ändringarna i sfi-bonuslagen

I promemorian föreslås att de ändringar som görs i sfi-bonuslagen ska träda i kraft den 1 maj 2013. *Länsstyrelsen i Kronobergs län* anser att ikraftträdandet inte kan vänta till den 1 maj 2013 utan behöver ske omgående. Enligt länsstyrelsen är skälet till detta att de nya betygskriterierna sedan de infördes den 1 juli 2012 innebär administrativt merarbete för Statens skolverk. Enligt vad länsstyrelsen erfar är utbildningsanordnarna sedan nämnda datum hänvisade till att kontakta Skolverket när en nyanländ är berättigad till sfi-bonus och först efter manuell hantering av Skolverket kan denne person erhålla sin sfi-bonus. Tidigare lämnades sfi-bonusen efter det att utbildningsanordnaren fört in betyget i databasen. Även *Länsstyrelsen i Stockholms län* anser att ikraftträdandet av anpassningarna i sfi-bonuslagen till betygsbeteckningen i skollagen ska tidigareläggas. Om beteckningen på betygskravet i sfi-bonuslagen inte kan översättas till ett E enligt betygsbeteckningen i skollagen, anser länsstyrelsen att de elever som slutför sina sfi-studier efter den 1 juli 2012, men före den 1 februari 2013, riskerar att gå miste om sfi-bonus, baserat på att individen ska ansöka om den inom tre månader från avslutade godkända studier. Beträffande de eventuella problem som dessa remissinstanser pekar på tar regeringen fasta på att Skolverket inte haft någon invändning mot det föreslagna ikraftträdandedatumet för sfi-bonuslagen. Regeringen anser att ändringarna i sfi-bonuslagen bör träda i kraft snarast möjligt och bedömer att den 1 maj 2013 är tidigast möjliga tidpunkt.

Regeringen bedömer att lagen inte behöver någon bestämmelse om vad som ska gälla för gamla betygsbeteckningar med anledning av att den nya regleringen även kommer att omfatta gamla betygsbeteckningar. Det finns inte heller i övrigt något behov av övergångsbestämmelser.

7 Konsekvenser

7.1 Konsekvenser för individer

Samhällsorientering förväntas underlätta den enskildes etablering i arbets- och samhällslivet. De nyanlända som deltar i samhällsorientering förväntas få bättre förutsättningar för en grundläggande förståelse för det svenska samhället och ett socialt nätverk i Sverige. Deltagandet kommer att innebära viss tidsåtgång för den nyanlände.

7.2 Konsekvenser för kommunerna

Att målgruppen för samhällsorientering utökas på föreslaget sätt betyder att kommunerna åläggs att erbjuda samhällsorientering till fler nyanlända. Det betyder också att kommunerna kommer att behöva erbjuda samhällsorientering på fler språk än i dag. Detta kommer att innebära ökade kostnader för kommunerna. En positiv följd av utökningen av målgruppen för samhällsorientering är emellertid att ett större antal deltagare kan ge ökad stabilitet och förutsebarhet i verksamheten. Det kan därför bli lättare att organisera verksamheten på ett effektivt sätt. Att just kommunerna åläggs att erbjuda samhällsorientering för de nyanlända som ingår i den utökade målgruppen är den mest lämpliga lösningen, eftersom dessa redan anordnar samhällsorientering för de nyanlända som omfattas av etableringslagen. Den begränsning som detta innebär i den kommunala självstyrelsen går inte utöver vad som är motiverat med hänsyn till skälen för förslaget.

7.3 Ekonomiska konsekvenser

Enligt uppgifter från Statistiska centralbyrån över folkbokförda invandrare 2007–2011 beräknas målgruppen till cirka 17 000 personer årligen. Nyligen genomförda beräkningar visar att drygt 65 procent av den aktuella målgruppen påbörjar svenskundervisning för invandrare (sfi) under det första året efter invandringen. Eftersom nyanlända kan uppfatta att kunskaper i det svenska språket är av större nytta för dem än samhällsorienteringen samt att samhällsorientering inte är lika välkänd som sfi kan en lägre deltagarandel förväntas i samhällsorienteringen. Andelen deltagare i samhällsorienteringen beräknas därför till knappt 40 procent av den utökade målgruppen.

Kostnaderna för samhällsorientering kan öka mer eller mindre proportionellt med antalet nya deltagare, bl.a. beroende på antalet nya språkgrupper. Den genomsnittliga kostnaden för samhällsorienteringen beräknas uppgå till 6 000 kronor per person. Baserat på antagandet att knappt 40 procent av målgruppen kommer att delta, blir den totala kostnaden 40 miljoner kronor per år. Lagen föreslås träda i kraft den 1 maj 2013, vilket innebär att kommunerna får viss kostnadstäckning för uppstartskostnader.

I enlighet med den kommunala finansieringsprincipen ska staten ersätta kommunerna för kostnaderna. Regeringen har i budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1) föreslagit att 40 miljoner kronor tillförs utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner, anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* från och med 2013.

Ett flertal länsstyrelser och kommuner pekar på osäkerheten när det gäller bedömningarna av de ekonomiska konsekvenserna för kommunerna. Man anser att det råder en osäkerhet om antalet nya språkgrupper, andelen deltagare, den genomsnittliga kostnaden per person liksom huruvida utökningen av målgruppen ger en ökad förutsebarhet och stabilitet i verksamheten. Vidare menar man att

kostnaderna kommer att slå olika för olika kommuner eller regioner. Ett antal remissinstanser anser att kommunerna bör kompenseras för den extra marknadsförings- och rekryteringsinsats som man anser krävs för att motivera målgruppen att delta i samhällsorientering. Ett antal remissinstanser är även kritiska till att staten ska ersätta kommunerna för de ökade kostnaderna genom tillskott av medel till de generella statsbidragen. Man påpekar också vikten av att den faktiska kostnadsutvecklingen följs upp.

SKL tillstyrker inte föreslagen finansiering, varken beträffande nivå eller ersättningsmodell. SKL anser att det inte gjorts någon reell beräkning eller uppföljning av samhällsorienteringens kostnader. Förbundet anför att man under 2012 genomför en uppföljning av kostnader under det första mottagningsåret inom flyktingmottagandet i ett urval av 90 kommuner. Resultaten är inte färdigsammanställda, men tyder på att den genomsnittliga kostnaden för genomförd samhällsorientering är avsevärt mycket högre än det belopp på 6 000 kronor som anges i promemorian. Vidare anför förbundet att man i princip är för att den kommunala finansieringsprincipen genomförs genom de generella statsbidragen, men på grund av den osäkerhet som finns kring målgruppens storlek och fördelning samt kostnader för genomförd samhällsorientering, yrkas att regeringen, efter överläggningar med SKL som utgår från genomförda uppföljningar, fastställer en schablon som utbetalas per faktiskt antal deltagare.

Verksamheten med samhällsorientering är under uppbyggnad i flera kommuner och det är naturligt att kostnaderna borde vara större i uppstartsfasen. Kommunernas kostnader borde dock rimligen minska med tiden. Genom att vara aktiva i sin samverkan när det gäller att erbjuda samhällsorientering på fler språk och för fler mindre språkgrupper, kan kommunerna hålla kostnaderna nere. Den lagändring (prop. 2011/12:107) som trädde i kraft den 1 juli 2012 och som syftar till att kommunerna ska ges möjligheter att samverka med varandra i fråga om samhällsorientering förväntas leda till att kommunernas praktiska möjligheter att erbjuda samhällsorientering förbättras. De förväntade effektivitetsvinsterna av lagändringen bör på sikt minska kommunernas kostnader för samhällsorienteringen.

Det är inte en målsättning att enbart 40 procent av målgruppen ska delta i samhällsorientering. Precis som många remissinstanser också påpekar bör den långsiktiga målsättningen sättas högre. Mot bakgrund av att ett antal remissinstanser påpekar svårigheter att rekrytera deltagare i den utökade målgruppen kan dock en deltagarandel på 40 procent anses vara ett realistiskt antagande. Ett antagande om att 40 procent av målgruppen kommer att delta i samhällsorientering bör inte ses som ett incitament för kommunerna att inte vara aktiva i sin rekrytering. Det innebär långsiktiga vinster för kommunerna att invånarna via samhällsorienteringen ökar sina chanser att etablera sig i arbets- och samhällslivet.

När nya uppgifter görs obligatoriska för kommunerna ska den kommunala finansieringsprincipen tillämpas och medel tillföras via det generella statsbidraget. Med hänsyn till den omfattande administration det skulle innebära att kompensera kommunerna per deltagare, ser inte regeringen att skälen är tillräckliga för att göra ett undantag i detta fall. I

kommunens uppdrag ingår att rekrytera och motivera till deltagande i samhällsorientering. Ett motsvarande uppdrag finns vad gäller sfi. Uppdraget att rekrytera och motivera till deltagande i samhällsorientering bör därför kunna utföras via befintliga kanaler och merkostnaden bör därmed bli relativt begränsad och bedöms rymmas inom den beräknade styckkostnaden.

Länsstyrelserna i Kronobergs och Västra Götalands län anför att medel bör tillföras, om det uppdrag de har enligt förordningen (2010:1138) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare att främja och stödja samarbete mellan kommuner om samhällsorientering samt att följa upp verksamheten även ska omfatta den utökade målgruppen. Regeringen har för avsikt att överväga om förordningen om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare även ska omfatta den utökade målgruppen. Regeringen bedömer att de eventuella merkostnader länsstyrelserna får som följd av att målgruppen utökas bör vara marginella då det uppdrag de har enligt den nämnda förordningen genomförs på en organisatorisk nivå, exempelvis genom att sprida goda exempel på väl fungerande samhällsorientering. Därmed bedöms att de resurser som länsstyrelserna behöver för att genomföra sitt uppdrag inte påverkas av att målgruppen utökas.

7.4 Konsekvenser för jämställdheten

De föreslagna förändringarna förbättrar förutsättningarna för jämställdhet mellan kvinnor och män. Många anhöriginvandrare är kvinnor. Ett av målen med samhällsorienteringen är att deltagarna utvecklar kunskaper om de mänskliga rättigheterna och grundläggande demokratiska värderingar. Här ingår sådant som alla människors lika värde och jämställdhet.

7.5 Konsekvenser för barn

Den föreslagna målgruppen för samhällsorientering är nyanlända vuxna. Om föräldrarna på ett bättre sätt får möjligheter att etablera sig i arbets- och samhällslivet, påverkas emellertid också förutsättningarna för barnen positivt.

7.6 Övriga konsekvenser

Förslaget har inga eller endast försumbara konsekvenser för företagande eller små företags förutsättningar, domstolarna eller miljön.

7.7 Beteckningen på betygskravet för sfi-bonus

Avsikten med förslaget är att anpassa beteckningen på betygskravet i lagen (2010:538) om prestationsbaserad stimulansersättning inom

utbildning i svenska för invandrare till betygsbeteckningarna i skollagen (2010:800). Förslaget bedöms inte få konsekvenser i något annat avseende.

8 Författningskommentar

8.1 Förslaget till lag om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare

1 §

Förslaget behandlas i avsnitt 4.3 och 4.4.

Av paragrafens *första stycke* framgår vad lagen innehåller.

I *andra stycket* regleras förhållandet mellan denna lag och lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare (etableringslagen). Bestämmelsen innebär att kommunen inte är skyldig att erbjuda samhällsorientering enligt denna lag om den nyanlände omfattas av etableringslagen. Det finns även en upplysning om att det finns särskilda bestämmelser i etableringslagen om en kommuns skyldighet att erbjuda samhällsorientering för dessa personer.

2 §

Förslaget behandlas i avsnitt 4.5.

I paragrafen avgränsas målgruppen för kommunernas skyldighet enligt 3 § att erbjuda samhällsorientering.

Enligt *första stycket* ska en nyanländ, för att omfattas av lagen, ha fyllt 18 men inte 65 år, vara folkbokförd i kommunen och ha beviljats uppehållstillstånd eller uppehållskort efter ansökan i enlighet med angivna bestämmelser i utlänningslagen (2005:716).

Att den nyanlände ska ha fyllt 18 år innebär i enlighet med treårsregeln i 4 § att nyanlända som fyller 18 inom tre år från den dag de först folkbokfördes i en kommun, omfattas av lagen från den dag de fyller 18, under förutsättning att de inte går i gymnasieskola, se paragrafens andra stycke. Detta framgår av att paragrafen hänvisar till bestämmelser i utlänningslagen som rör barn, dvs. personer under 18 år. Att den nyanlände inte ska ha fyllt 65 år innebär att kommunens skyldighet att erbjuda samhällsorientering upphör när en nyanländ fyller 65 år, även om det inte gått tre år från den dag då den nyanlände först folkbokfördes i en kommun. Det är Skatteverkets folkbokföringsbeslut som ligger till grund för vem som omfattas av rätten till samhällsorientering. Vem som ska folkbokföras regleras i folkbokföringslagen (1991:481). Huvudregeln är, med vissa undantag, att den som efter inflyttning kan antas under sin normala livsföring komma att regelmässigt tillbringa sin nattvila eller motsvarande vila (dygnsvilan) i landet under minst ett år, ska folkbokföras.

Första och andra punkten omfattar nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 § första stycket eller 3 a § första stycket 1–3, andra eller tredje stycket utlänningslagen. Den person som den nyanlände kan ha anknytning till

(anknytningspersonen) kan vara en person som är bosatt i Sverige, exempelvis en svensk medborgare, eller en person som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige. Det saknar betydelse på vilken grund anknytningspersonen beviljats uppehållstillstånd. Det finns inte heller något krav på att den nyanlände ska ha ansökt om uppehållstillstånd på grund av anknytning inom viss tid från det att anknytningspersonen först togs emot i en kommun. De anhöriga som kan få uppehållstillstånd på grund av anknytning är enligt 5 kap. 3 § make, sambo, ett ogift barn som är under 18 år och förälder till ett ensamkommande ogift barn som är flykting eller annan skyddsbehövande. Vidare omfattas enligt 5 kap. 3 a § även bl.a. personer som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande med anknytningspersonen, personer som på något annat sätt är nära anhörig och som i hemlandet ingått i samma hushåll som anknytningspersonen, om det finns ett särskilt beroendeförhållande som fanns redan i hemlandet, personer som ska utöva umgänge av inte begränsad omfattning med ett i Sverige bosatt barn och, om det finns synnerliga skäl, personer som är anhöriga till en flykting eller annan skyddsbehövande eller personer som på annat sätt har särskild anknytning till Sverige. Personer som beviljats uppehållstillstånd på grund av anknytning genom förutvarande vistelse i Sverige eller svenskt ursprung omfattas inte av lagen. Detta framgår genom att det i bestämmelsen inte finns någon hänvisning till 5 kap. 3 a § första stycket 4.

Tredje punkten omfattar nyanlända som har beviljats uppehållskort efter ansökan enligt 3 a kap. 10 § andra stycket utlänningslagen. Enligt den bestämmelsen ska vissa familjemedlemmar till EES-medborgare, som inte själva är EES-medborgare, ansöka om uppehållskort hos Migrationsverket. Vad som enligt utlänningslagen avses med familjemedlem till EES-medborgare framgår av 3 a kap. 2 § den lagen.

Fjärde punkten omfattar nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 a § första stycket 2 utlänningslagen. De nyanlända som omfattas av denna bestämmelse är familjemedlemmar som enligt 5 kap. 3 § första stycket 1–4, 3 a § första stycket 1 eller andra stycket har stark anknytning till en person som beviljats uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 a § första stycket 1. För att en familjemedlem ska kunna beviljas uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 a § första stycket 2, krävs att både familjemedlemmen och den person som familjemedlemmen har stark anknytning till vistas i Sverige och genom ett lagakraftvunnet beslut har fått avslag på ansökan om uppehållstillstånd som flykting eller annan skyddsbehövande. Personen som familjemedlemmen har stark anknytning till måste dessutom sedan minst sex månader ha en anställning som uppfyller kraven i 6 kap. 2 § första stycket och avser en tidsperiod om minst ett år från ansökningstillfället.

Femte punkten omfattar nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd som familjemedlem eller anhörig enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 5 kap. 23 § andra, tredje eller femte stycket utlänningslagen. De nyanlända som avses är anhöriga till tredjelandsmedborgare med ställning som varaktigt bosatta i en annan EU-stat och familjemedlemmar till tredjelandsmedborgare som har beviljats uppehållstillstånd för arbete. Vidare avses familjemedlemmar eller anhöriga som beviljats

uppehållstillstånd till följd av en överenskommelse med främmande stat. Familjemedlemmar till tredjelandsmedborgare som beviljats uppehållstillstånd för forskning omfattas inte av lagen. Detta framgår genom att det inte finns någon hänvisning till 5 kap. 23 § fjärde stycket.

I paragrafens *andra stycke* begränsas kommunens skyldighet genom att nyanlända som går i gymnasieskola eller som är medborgare i ett land som är anslutet till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz undantas från lagens tillämpningsområde.

3 §

Förslaget behandlas i avsnitt 4.5.

Av paragrafen framgår att varje kommun är skyldig att erbjuda samhällsorientering till de nyanlända invandrare som omfattas av lagen.

4 §

Förslaget behandlas i avsnitt 4.6.

Av paragrafen framgår att samhällsorienteringen ska påbörjas så snart som möjligt efter det att den nyanlände har folkbokförts i kommunen. Kommunens skyldighet att erbjuda samhällsorientering upphör tre år efter det att den nyanlände för första gången folkbokfördes i en kommun. Det innebär att kommunens skyldighet upphör när den nyanlände varit folkbokförd i en eller flera kommuner under sammanlagt tre år.

5 §

Förslaget behandlas i avsnitt 4.7.

I paragrafen anges att kommunen aktivt ska verka för att nå de nyanlända i kommunen som har rätt till samhällsorientering och för att motivera dem att delta i insatsen. Det krävs alltså att kommunen inte bara verkar för att informera de berörda nyanlända om samhällsorientering, utan även förklarar nyttan för dem med att delta. För att uppnå detta kan kommunerna i första hand använda sig av befintliga kanaler, t.ex. genom information via Arbetsförmedlingen, kommunens webbplats och vägledningscentrum.

6 §

Förslaget behandlas i avsnitt 4.8.

Paragrafen innehåller ett normgivningsbemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om samhällsorienteringens innehåll och omfattning.

8.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter

3 kap. 7 §

Förslaget behandlas i avsnitt 4.10.

I paragrafen ges kommunerna vidgad kompetens att samverka med varandra i fråga om samhällsorientering. Ändringen innebär att en kommun får ingå avtal med en annan kommun om att utföra den andra

kommunens uppgifter, inte bara enligt 5 § etableringslagen, utan även enligt lagen om samhällsorientering för vissa nyanlända invandare.

8.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:538) om prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare

2 §

Förslaget behandlas i avsnitt 5.2.

För att få sfi-bonus ska den nyanlände ha uppnått betyg för godkänt resultat på någon av de kurser som anges i paragrafen. Betyg för godkänt resultat betecknas med A, B, C, D eller E. Detta följer av 22 kap. 20 § skollagen (2010:800). Ändringen innebär att beteckningen på betygskravet för att få sfi-bonus anpassas till de nya betygsbeteckningar som införts genom skollagen. Det nya sättet att ange betygskravet kommer även att omfatta gamla betygsbeteckningar.

3 §

Förslaget behandlas i avsnitt 5.2.

Förslaget innebär en anpassning till de nya betygsbeteckningarna i skollagen.

4 §

Förslaget behandlas i avsnitt 5.2.

Förslaget innebär en anpassning till de nya betygsbeteckningarna i skollagen.

7 §

Förslaget behandlas i avsnitt 5.2.

Förslaget innebär en anpassning till de nya betygsbeteckningarna i skollagen.

Sammanfattning av promemorian Utökad målgrupp för samhällsorientering (Ds 2012:24)

Bilaga 1

Denna promemoria innehåller ett förslag till lag om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare och ett förslag till ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter. Vidare innehåller promemorian ett förslag till ändring i lagen (2010:538) om prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare (sfí-bonuslagen). I avsnitt 3 Utökad målgrupp för samhällsorientering behandlas förslaget till ny lag om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare. Förslaget innebär att fler nyanlända invandrare kommer att erbjudas samhällsorientering. Det föreslås även att kommunerna ska få samverka med varandra avseende samhällsorientering enligt den nya lagen på samma sätt som de får samverka i fråga om samhällsorientering enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Lagförslaget och lagändringen föreslås träda i kraft den 1 maj 2013. I avsnitt 4 Beteckningen på betygskravet för sfí-bonus behandlas förslaget till ändring i sfí-bonuslagen. Förslaget är föranlett av att det införts nya betygsbeteckningar i skollagen (2010:800). Även dessa ändringar föreslås träda i kraft den 1 maj 2013.

Promemorians lagförslag

Förslag till lag om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Varje kommun är skyldig att erbjuda samhällsorientering till nyanlända invandrare som har fyllt 18 men inte 65 år, är folkbokförda i kommunen och har beviljats

1. uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 § första stycket eller 3 a § första stycket 1–3, andra eller tredje stycket utlänningslagen (2005:716),

2. uppehållskort efter ansökan enligt 3 a kap. 10 § andra stycket utlänningslagen,

3. uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 a § första stycket 2 utlänningslagen, eller

4. uppehållstillstånd som familjemedlem eller anhörig enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 5 kap. 23 § andra, tredje eller femte stycket utlänningslagen.

Kommunens skyldighet omfattar inte nyanlända som går i gymnasieskola eller är medborgare i ett EES-land eller Schweiz.

2 § Samhällsorienteringen ska påbörjas så snart som möjligt efter det att den nyanlände har folkbokförts i kommunen. Kommunens skyldighet att erbjuda samhällsorientering upphör tre år efter det att den nyanlände för första gången folkbokfördes i en kommun.

3 § Kommunens skyldighet enligt 1 § gäller inte nyanlända som omfattas av lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

4 § Kommunen ska aktivt verka för att nå de nyanlända i kommunen som har rätt till samhällsorientering och för att motivera dem att delta i samhällsorienteringen.

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om samhällsorienteringens innehåll och omfattning.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2013 och tillämpas på nyanlända invandrare som folkbokförs för första gången i en kommun efter utgången av april 2013.

Förslag till lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter

Bilaga 2

Häri genom föreskrivs att 3 kap. 7 § lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2012:417

Föreslagen lydelse

3 kap.

7§

En kommun får ingå avtal med en annan kommun om att uppgifter som kommunen har enligt 5 § lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska utföras av den andra kommunen.

En kommun får ingå avtal med en annan kommun om att uppgifter som kommunen har enligt 5 § lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare *eller lagen (2013:XX) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare* ska utföras av den andra kommunen.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2013.

Förslag till lag om ändring i lagen (2010:538) om prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare

Härigenom föreskrivs att 2–4 och 7 §§ lagen (2010:538) om prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare⁵ ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2010:878

Föreslagen lydelse

2 §

Sfi-bonus lämnas till en nyanländ som inom den tidsperiod som anges i 3 § har deltagit i utbildning i svenska för invandrare och uppnått *minst betyget Godkänt* enligt något av följande alternativ:

- kurs B på studieväg 1,
- kurs C på studieväg 2, eller
- kurs D på studieväg 3.

Sfi-bonus lämnas till en nyanländ som inom den tidsperiod som anges i 3 § har deltagit i utbildning i svenska för invandrare och uppnått *godkänt resultat* enligt något av följande alternativ:

- kurs B på studieväg 1,
- kurs C på studieväg 2, eller
- kurs D på studieväg 3.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

För att sfi-bonus ska lämnas måste *minst betyget Godkänt* ha uppnåtts inom tolv månader från det att utbildningen startade, dock senast inom femton månader från den dag då den nyanlände första gången folkbokfördes i en kommun.

För att sfi-bonus ska lämnas måste *godkänt resultat* ha uppnåtts inom tolv månader från det att utbildningen startade, dock senast inom femton månader från den dag då den nyanlände första gången folkbokfördes i en kommun.

Lydelse enligt SFS 2010:878

Föreslagen lydelse

4 §

Sfi-bonus lämnas med

1. en halv bonus för den som uppnått *minst betyget Godkänt* i utbildning i svenska för invandrare på kurs B på studieväg 1,
2. två tredjedels bonus för den som har uppnått *minst betyget Godkänt* i utbildning i svenska för invandrare på kurs C på studieväg 2, och

Sfi-bonus lämnas med

1. en halv bonus för den som uppnått *godkänt resultat* i utbildning i svenska för invandrare på kurs B på studieväg 1,
2. två tredjedels bonus för den som har uppnått *godkänt resultat* i utbildning i svenska för invandrare på kurs C på studieväg 2, och
3. en hel bonus för den som har

⁵ Lydelse enligt 2010:878.

3. en hel bonus för den som har uppnått *godkänt resultat* i Bilaga 2 uppnått *minst betyget Godkänt* i utbildning i svenska för invandrare utbildning i svenska för invandrare på kurs D på studieväg 3. på kurs D på studieväg 3.

Sfi-bonus lämnas med högst en hel bonus. För en nyanländ som får sfi-bonus enligt första stycket ska redan utbetald sfi-bonus räknas av.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

Ansökan om sfi-bonus görs skriftligen av den nyanlände hos den kommun där han eller hon är folkbokförd. Ansökan ska ha kommit in till kommunen inom tre månader från den dag då den nyanlände uppnådde *minst betyget Godkänt* enligt något av alternativen i 2 §.

Ansökan om sfi-bonus görs skriftligen av den nyanlände hos den kommun där han eller hon är folkbokförd. Ansökan ska ha kommit in till kommunen inom tre månader från den dag då den nyanlände uppnådde *godkänt resultat* enligt något av alternativen i 2 §.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2013.

Förteckning över remissinstanser

Efter remiss har yttranden över promemorian avgetts av Kamrarrätten i Stockholm, Rikspolisstyrelsen, Migrationsverket, Länsstyrelsen i Kronobergs län, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Statens skolverk, Stockholms universitet, Arbetsförmedlingen, Diskrimineringsombudsmannen, Alvesta kommun, Botkyrka kommun, Burlövs kommun, Falkenbergs kommun, Gnosjö kommun, Göteborgs kommun, Härjedalens kommun, Landskrona kommun, Malmö kommun, Motala kommun, Sollentuna kommun, Stockholms kommun, Vännäs kommun, Växjö kommun, Örnköldsviks kommun, Sveriges Kommuner och Landsting, Folkbildningsrådet, Folkbildningsförbundet, Landsorganisationen i Sverige och Sveriges akademikers centralorganisation, med medlemsförbunden Lärarnas Riksförbund, Naturvetarna och Jusek.

Följande remissinstanser har avstått från att yttra sig: Riksdagens ombudsmän, Skatteverket, Statens skolinspektion, Emmaboda kommun, Filipstads kommun, Forshaga kommun, Hallsbergs kommun, Haparanda kommun, Kävlinge kommun, Robertsfors kommun, Söderhamns kommun, Södertälje kommun, Årjängs kommun, Östhammars kommun, Skåne läns landsting, Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation, Tjänstemännens Centralorganisation, Pensionärernas Riksorganisation och Sveriges Pensionärsförbund.